

NORRBOTTENS

**FOLKHÄLSO
STRATEGI**

För en bättre och mer jämlik och jämställd folkhälsa

2018-2026

Långsiktiga
förändringar
tar tid. Därför
måste arbetet
börja nu.

En nyckel till Norrbottens framtidiga välfärd

Norrbotten står inför en demografisk utveckling som utmanar välfärden. Antalet äldre ökar, vilket gör att omsorgsbehovet ökar samtidigt som de i arbetsför ålder minskar. På samma gång är norrbottningarna mindre stressade och känner sig mer trygga än i andra län.

En av nycklarna för att klara det ökade kompetensbehovet, men också för att fler ska kunna leva ett gott liv, är en förbättrad och mer jämställd och jämlik folkhälsa. Idag är folkhälsan ojämnt fördelad mellan olika grupper i befolkningen, vilket gör det till ett komplext område som kräver insatser på många plan.

För att underlätta detta har en folkhälsostrategi arbetats fram. Den ska hjälpa till att samordna alla resurser, se till att alla jobbar mot samma mål samt fungera som ett stöd för alla som arbetar med folkhälsan i Norrbotten.

Bakom Folkhälsostrategin står Norrbottens folkhälsopolitiska råd som består av Region Norrbotten, Länsstyrelsen och Norrbottens Kommuner.

Folkhälsostrategin gäller under åren 2018 till 2026. En avstämning kommer att göras år 2022.

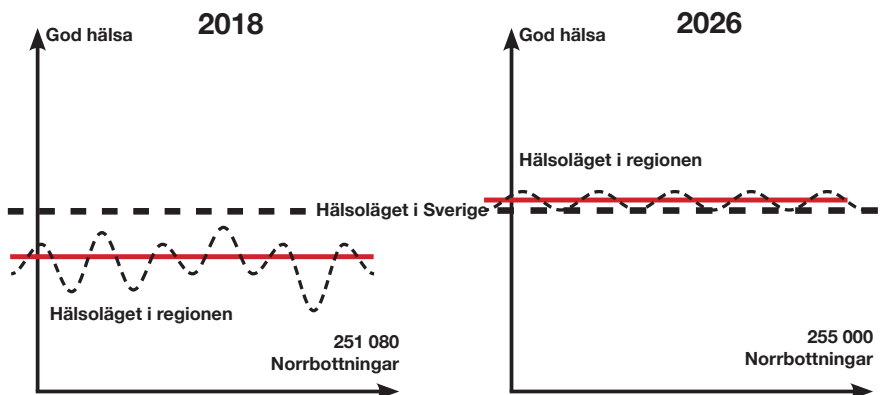

Varför behövs en folkhälsostrategi?

Undersökningar visar att norrbottningarna ligger efter övriga riket när det gäller folkhälsan. Fler blir sjuka i hjärt- och kärlsjukdomar och fler har smärta och värk. Vi kommer även långt ner i statistiken när det gäller förväntad medellivslängd och självuppskattad hälsa.

Samtidigt visar undersökningar att norrbottningarna känner sig mer trygga, mindre stressade och har mer tillit till andra människor, vilket är positiva egenskaper att förvalta och bygga vidare på.

Däremot är skillnaderna stora mellan olika grupper i Norrbotten. Faktorer som spelar in och påverkar hälsoläget är framför allt kön men också bostadsort, utbildning och arbete. Även bland barn och unga finns skillnader i hälsa.

Hälsan ska inte bara vara bättre utan också mer jämlik.

Förväntad medellivslängd

Män i Norrbotten	78,7 år
<i>Män i riket</i>	<i>80,2 år</i>
Kvinnor i Norrbotten	83,3 år
<i>Kvinnor i riket</i>	<i>83,9 år</i>

Att vi mår olika bra och lever olika länge beror till stor del på levnadsvanor. Vi vet också att levnadsvanorna hör ihop med utbildningsnivån och att hälsan ofta är sämst hos de som har sämst ekonomi och livsvilkor.

Faktorer som spelar in

- Födelseort
- Bostadsort
- Utbildningsnivå
- Arbete
- Inkomst
- Kön

Många goda insatser görs idag men för att verkligen göra skillnad krävs samverkan och gemensamt ansvarstagande mellan offentliga, idéburna och privata sektorn. Det behövs också samverkan mellan olika förvaltningar och sjukvårdsområden. Dessutom mellan tjänstepersoner, politiker och enskilda individer. Det är först då vi kan se resultat.

Åtta målområden och fyra länspecificika

Norrbottnens folkhälsost strategi tar avstamp i de åtta nationella målområdena, som finns i propositionen om ”En god och jämlik hälsa – en utvecklad hälsopolitik”.

Genom att skapa mer jämlika livsvillkor inom dessa områden ökar möjligheterna till en förbättrad folkhälsa.

1. Det tidiga livets villkor.
2. Kompetenser, kunskaper och utbildning.
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö.
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter.
5. Boende och närmiljö.
6. Levnadsvanor.
7. Kontroll, inflytande och delaktighet.
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

Dialog med norrbottningarna och analys av norrbottnisk hälsodata visar på några områden som har särskild betydelse för norrbottningarnas hälsa. Norrbottens folkhälsost strategi prioriterar därför dessa fyra områden:

- Utbildning och livslånga lärandet
- Förbättrade levnadsvanor
- Normer och värderingar
- Systematiskt folkhälsoarbete

Samtidigt som folkhälsoarbetet bygger på samverkan och gemensamt ansvar måste varje aktör bidra med sin del för att nå det övergripande målet om en bättre och mer jämlik hälsa i Norrbotten.

Här har kommunerna, regionala företrädare, näringslivet samt lokala organisationer och föreningar en bra möjlighet att påverka människors livsvillkor och levnadsförhållanden, exempelvis inom områden som samhällsbyggnad, utbildning, kultur, fritid samt vård och omsorg. Individen måste helt enkelt ha möjlighet att göra hälsosamma val.

Folkhälsostrategin ska och förebygga ohälsa

Nationella folkhälsomålet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Norrbottens folkhälsostrategi syftar till att stimulera till ett mer systematiskt folkhälsoarbete för att utjämna skillnader i hälsa och förbättra folkhälsan i länet.

Med en gemensam strategi kan vi främja de faktorer som håller människor friska och genom att arbeta förebyggande kan vi också förkorta varaktigheten av ohälsa hos de som redan drabbats. Vi måste också utjämna skillnaderna så att hälsan blir mer jämlik och jämställd bland befolkningen. Det är först då vi kan förbättra det totala hälsotalet.

En regional handlingsplan som tydligt visar vad som ska göras kommer att presenteras. Den ska stödja arbetet för att uppnå mål och delmål.

Övergripande mål

Norrbottningarna ska uppnå en förbättrad och mer jämlik och jämställd hälsa.

Delmål 1

Utbildningsnivån och det livslånga lärandet ska öka och bli mer jämlikt och jämställt.

Delmål 2

Levnadsvanor som påverkar hälsan positivt ska öka i omfattning och bli mer jämlika och jämställda.

främja hälsa

Levnadsvanor påverkas av en mängd faktorer och förändras över tid.

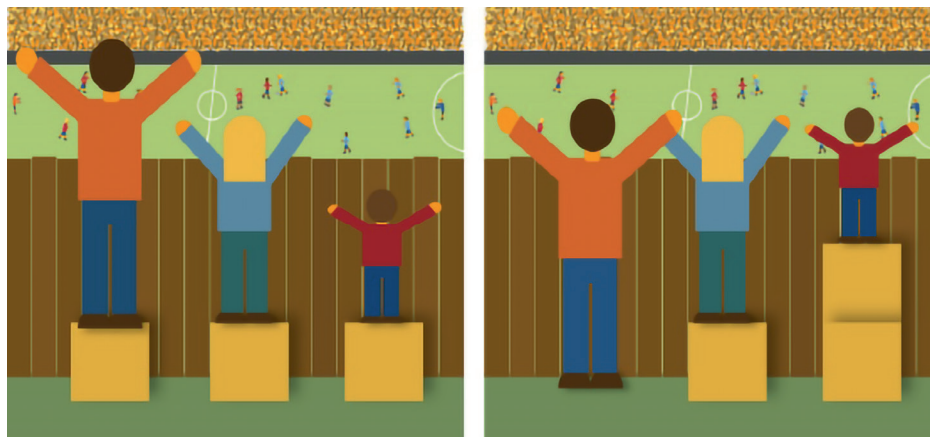
*Observera att målen handlar om länets gemensamma folkhälsa.
Inte om enskilda kommuners folkhälsa.*

Delmål 3

Normer och värderingar som främjar den jämlika och jämställda hälsan ska stärkas.

Delmål 4

Kommuner och regionala företrädare arbetar systematiskt med folkhälsa.

Gör jämlikt – gör skillnad!

Eftersom förutsättningarna ser olika ut i olika kommuner måste arbetet med strategin ske både regionalt och lokalt. Det måste också ske på nya sätt och på lång sikt, för alla förändringar tar tid. Folkhälsoarbetet måste helt enkelt planeras och följas upp i samma planeringsprocesser som övrig kärnverksamhet i kommunen, regionen, organisationer, föreningar eller företag.

Det är bara genom att skapa förutsättningar lokalt som vi kan uppnå målen regionalt.

Några kända framgångsfaktorer som ska känneteckna länets folkhälsoarbete på lokal och regional nivå under perioden 2018-2026:

- Folkhälsoarbetet är prioriterat av ledningen.
- Metoder utifrån bästa kända kunskap är prioriterade.
- Det finns kunskap om vilka miljöer och faktorer som påverkar befolkningens hälsa.
- Det finns kunskap om hur befolkningen ser ut och utsatta befolkningsgrupper kompenseras för ojämlika förutsättningar.
- Arbetet följs upp och utvärderas.
- Arbetet sker över verksamhetsgränserna.

Politiker och tjänstepersoner på lokal och regional nivå har stora möjligheter att skapa jämlikhet eftersom de bestämmer vilka välfärdstjänster som ska erbjudas och hur tjänsterna ska se ut mot olika grupper.

Folkhälsostrategin i sin helhet kan du läsa på norrboten.se/fhs

Hälsa definieras av WHO och Socialstyrelsen som ett tillstånd av fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, och inte endast frånvaro av sjukdom eller skada. En god folkhälsa är inte bara god utan också jämnt fördelad bland befolkningen.

norrboten.se/fhs